

Innst. 211 L

(2010–2011)

Innstilling til Stortinget frå næringskomiteen

Prop. 39 L (2010–2011)

Innstilling frå næringskomiteen om endringer i lov om Innovasjon Norge

Til Stortinget

1. Samandrag

1.1 Proposisjonens hovedinnhold

Nærings- og handelsdepartementet foreslår i proposisjonen å endre tjenestetiden for styremedlemmer i Innovasjon Norges hovedstyre fra fire til to år. Dette krever en endring i lov om Innovasjon Norge § 15.

Videre har departementet, bl.a. i forbindelse med implementering av delt eierskap i Innovasjon Norge og forslag fra Kommunal- og regionaldepartementet om en ny distriktsrettet garantiordning, identifisert behov for å tydeliggjøre enkelte paragrafer i loven. Departementet legger derfor fram forslag til endringer av §§ 6, 8 og 9, slik at loven uttrykkelig hjemler en garantiordning. Presiseringene gjelder også den eksisterende distriktsrettede risikolåneordningen som finansieres av fylkeskommunene.

Endelig foreslår departementet enkelte oppdateringer og språklige endringer i loven for å gjøre den lettere tilgjengelig.

Nærings- og handelsdepartementet sendte forslag til endringer i lov om Innovasjon Norge på alminnelig høring 26. mars 2010, med høringsfrist 28. juni 2010.

1.2 Nærmere om forslagene til endringer i lov om Innovasjon Norge

Tjenestetid for styremedlemmer i Innovasjon Norges hovedstyre

Etter lov om Innovasjon Norge § 15 er tjenestetiden for styremedlemmer i Innovasjon Norges hoved-

styre fire år. Ved opprettelsen av Innovasjon Norge overtok selskapet oppgavene til Norges Turistråd, Norges Eksportråd, Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (SND) og Statens Veiledningskontor for Oppfinnere (SVO). Fire års tjenestetid ble ansett å gi hovedstyret gode forutsetninger for å utøve sitt virke i et selskap med en så vidt bred portefølje av virkemidler. Også i tidligere lov om Statens nærings- og distriktsutviklingsfond var tjenestetiden for styremedlemmer fastsatt til fire år.

Departementet mener at tjenestetiden for styremedlemmer i Innovasjon Norges hovedstyre bør endres fra fire til to år, i samsvar med bestemmelsene om styremedlemmenes tjenestetid i aksjeloven, allmennaksjeloven og statsforetaksloven. Selv om selskapet har en bred portefølje av virkemidler, antas ikke porteføljen å være mer krevende å styre enn mange andre selskapers porteføljer. Departementet legger til grunn at både styrets kompetansebehov og styremedlemmers tilknytning til selskapet/eierne (uavhengighetsforhold) kan endres i løpet av en toårsperiode, og at eierne bør foreta en vurdering av hvert enkelt eiervalgt styremedlem minst hvert annet år.

Med bakgrunn i dette foreslo departementet i høringsbrevet at lov om Innovasjon Norge § 15 endres slik at tjenestetiden for styremedlemmer i hovedstyret settes til to år. Forslaget er ikke til hinder for at styremedlemmer kan gjenoppnevnes etter utløpet av toårsperioden.

Det er ikke kommet inn merknader til forslaget i høringsrunden. Departementet opprettholder derfor sitt forslag om å endre lov om Innovasjon Norge § 15 slik at tjenestetiden for styremedlemmer i hovedstyret settes til to år. Departementet er enig med Innovasjon Norge i at dette vil gi fleksibilitet, samtidig som det ikke er til hinder for ønsket kontinuitet i hovedstyrets arbeid.

Hjemmel for garantiordning

GJELDENE RETT

Etter lov om Innovasjon Norge § 8 første og andre punktum kan Innovasjon Norge finansiere sin virksomhet ved lån, garantier og tilskudd fra staten. Fra fylkeskommunene og andre offentlige aktører kan selskapet finansiere sin virksomhet ved lån og tilskudd. Slik § 8 er formulert, kan den fremstå som et hinder for at fylkeskommunene og andre offentlige aktører kan finansiere Innovasjon Norges virksomhet gjennom garantier og for etablering av garantiordninger.

I forbindelse med Kommunal- og regionaldepartementets forslag om opprettelse av en ny distriktsrettet garantiordning hvor fylkeskommunene vil være ansvarlig for eventuelle tap, er det følgelig reist tvil om opprettelsen av en slik ordning er forenlig med lov om Innovasjon Norge § 8. Den samme problemstillingen gjelder også for den eksisterende distriktsrettede risikolåneordningen.

Kommuneloven § 51 om garantier stiller opp begrensninger i fylkeskommunenes adgang til å påta seg garantiansvar for annet enn fylkeskommunens egne forpliktelser. Kommuneloven § 51 nr. 2 stiller opp et forbud mot garantistillelse knyttet til andre rettssubjekters næringsvirksomhet. Garantistillelse knyttet til andre rettssubjekters virksomhet er, etter § 51 nr. 1, betinget av departementets godkjenning.

FORSLAG I HØRINGSBREVET

Tydeliggjøring av hjemmel for garantiordning

Fylkeskommunene ble fra 1. januar 2010 deleiere av Innovasjon Norge med til sammen 49 pst. Dette ble besluttet ved endringslov 9. januar 2009 nr. 4, jf. Ot.prp. nr. 10 (2008–2009) som ligger til grunn for lovvedtaket.

Det fremgår av uttalelsene i forarbeidene til lov 9. januar 2009 nr. 4 at eierskap i Innovasjon Norge kan medføre økonomiske forpliktelser for fylkeskommunene, og at det i den forbindelse kan oppstå forpliktelser på grunnlag av solidaransvar.

Fylkeskommunenes inntreden i Innovasjon Norge som eier med tilhørende ansvar for selskapets forpliktelser i samsvar med § 9, må således anses særskilt lovhjemlet, og reiser dermed ikke spørsmål om godkjenning etter kommuneloven § 51.

Det som fremstår som mer uavklart mht. hjemmel, er fylkeskommunenes økonomiske forpliktelser når det gjelder løpende drift, herunder adgangen til å medvirke i låne- og garantiordninger innenfor Innovasjon Norges virksomhet og påfølgende ansvar dersom selskapets kapital og avsetninger i tapsfond ikke er tilstrekkelige. Det er ønskelig å tydeliggjøre at ansvarsfordelingen i en slik situasjon ikke kan baseres på et forholdsmessig solidaransvar på alle eierne,

men fordeles mellom de eiere som er ansvarlige for den enkelte ordning. For låne- og garantiordninger finansiert av fylkeskommunene vil en eventuell etterfylling av tapsfond skje etter en fordelingsnøkkel basert på andelen fylkeskommunene har av porteføljen per siste 31. desember, uavhengig av hvor tapet har oppstått.

Det hører under Innovasjon Norges virkemidler å stille garantier, jf. lov om Innovasjon Norge § 10 første ledd. Som eier og medansvarlig for selskapets totale forpliktelser er fylkeskommunene i utgangspunktet medansvarlige også for denne delen av virksomheten, jf. §§ 2 og 9. Det står ikke noe i forarbeidene til loven som tilsier at det har vært lovgivers mening å gjøre innskrenkninger i den ene eiergrupperingens finansieringsvirkemidler. På denne bakgrunn foreslo departementet i høringsbrevet at lov om Innovasjon Norge § 8 om selskapets finansiering endres slik at det klart fremgår at selskapet kan finansiere sin virksomhet ved lån, garantier og tilskudd fra staten, fylkeskommunene og andre offentlige aktører. I tillegg bør det gis et klart unntak i lov om Innovasjon Norge § 6 slik at kommuneloven § 51 ikke gjelder for indirekte garantier som fylkeskommunene stiller overfor selskapet.

Departementet foreslo videre i høringsbrevet at det i loven tas inn et nytt andre ledd i § 9 som klart regulerer ansvar som kan oppstå under løpende drift. Dersom det oppstår forpliktelser for selskapet under én eller flere ordninger som ikke dekkes av selskapet, tapsfondet for den enkelte ordning eller administrativ beslutning om effektivisering av selskapets drift av den aktuelle ordningen, er eierne pliktig til å tilføre den enkelte ordning ny kapital. Denne plikten fordeles mellom de eierne som er ansvarlig for den enkelte ordning, ut fra deres andel av porteføljen for ordningen. Dette reguleres nærmere i eieravtalen mellom eierne.

Kommunal- og regionaldepartementets foreslåtte garantiordning vil innebære at Innovasjon Norge kan stille garantier, basert på tilskuddsrammer gitt av fylkeskommunene. Garantiordningen vil ha som formål å sikre finansiering av prosjekter der risikoen i utgangspunktet er stor, og Innovasjon Norges medvirkning har betydning for om prosjektet gjennomføres. Garantiene stilles som en tapsgaranti, normalt basert på at banken og Innovasjon Norge deler risikoen.

Kommunal- og regionaldepartementet har foreslått å opprette et felles nasjonalt tapsfond for risikolån og garantier bevilget fra samme post, for alle årganger av ordningen som Innovasjon Norge forvalter. Hver gang det stilles garantier, skal Innovasjon Norge sette av midler til det nasjonale tapsfondet, basert på kalkulert risiko knyttet til hver enkelt garanti.

Garantiordningen forutsettes utformet i tråd med EØS-avtalen.

Den eksisterende distriktsrettede risikolåneordningen finansieres av fylkeskommunene. Fylkeskommunene kan bevilge tilskudd til Innovasjon Norge til avsetning til tapsfond for risikolån. Risikolån kan også bli gitt som betingede lån, dvs. med mulighet for ettergivelse av en del av lånet dersom et prosjekt i en bedrift mot formodning skulle vise seg å bli mislykket. Risikolån kan gis som ansvarlige lån, gjeldsbrevlån og pantelån.

OPPSUMMERING AV FORSLAGENE I HØRINGSBREVET

Departementet foreslo i høringsbrevet at lov om Innovasjon Norge § 8 endres slik at det klart fremgår at selskapet kan finansiere sin virksomhet ved lån, garantier og tilskudd også fra fylkeskommunene og andre offentlige aktører. Videre foreslo departementet at det tas inn en presisering i lov om Innovasjon Norge § 6 om at kommuneloven § 51 ikke gjelder for garantier som fylkeskommunene stiller overfor selskapet. Departementet foreslo også at lov om Innovasjon Norge § 9 endres slik at bestemmelsen regulerer det ansvar som kan oppstå under løpende drift.

Det er ikke kommet inn merknader til forslagene i høringsrunden. Departementet har derfor opprettholdt forslagene i høringsbrevet, i proposisjonen.

Forslag til oppdateringer og språklige endringer

Departementet har gjennomgått loven i sin helhet og foreslo i høringsbrevet enkelte oppdateringer og språklige endringer i loven.

Det kom ikke inn merknader til forslagene i høringsrunden, og departementet har derfor opprettholdt sine forslag i proposisjonen.

1.3 Økonomiske og administrative konsekvenser

Valg av hovedstyre i Innovasjon Norge forberedes av en valgkomité, jf. selskapets vedtekter. Det ventes ikke at valgkomiteens arbeid vil øke vesentlig som følge av at tjenestetiden for styremedlemmer i Innovasjon Norges hovedstyre endres.

Endringsforslagene i §§ 6, 8 og 9 medfører at loven uttrykkelig vil hjemle en garanti- og risikolåneordning finansiert av fylkeskommunene. Fylkeskommunene kan dermed bevilge avsetning til tapsfond både for garantier og risikolån. Dersom tapsfondet avviker negativt fra vurdert risiko med mer enn ti prosentpoeng, skal tapsfondet fylles opp inntil avviket er innenfor denne grensen. I tilfeller hvor etterfylning av tapsfondet skulle bli aktuelt, må fylkeskommunene gi føring om dette i oppdragsbrev til Innovasjon Norge.

2. Merknader frå komiteen

Komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Else-May Botten, Lillian Hansen, Arne L. Haugen, Ingrid Heggø og leiaren Terje Aasland, frå Framstegspartiet, Per Roar Bredvold, Harald T. Nesvik og Torgeir Trældal, frå Høgre, Frank Bakke-Jensen, Torgeir Dahl og Svein Flåtten, frå Sosialistisk Venstreparti, Alf Egil Holmelid, frå Senterpartiet, Irene Lange Nordahl, og frå Kristeleg Folkeparti, Rigmor Andersen Eide, er samde med regjeringa i at tenestetida for styremedlemmene i Innovasjon Norges hovudstyre vert endra frå fire til to år, og at lov om Innovasjon Norge § 15 vert endra i tråd med dette. Komiteen er kjend med at det ikkje kom inn merknader til endringsframlegget frå høyringsinstansane, og er einig i at dette gjev fleksibilitet, samtidig som det ikkje er til hinder for ønska kontinuitet i hovudstyret sitt arbeid.

Komiteen er kjend med at det i samband med implementering av delt eigarskap i Innovasjon Norge og framlegg frå Kommunal- og regionaldepartementet er identifisert behov for å tydeleggjera enkelte paragrafer i lova slik at lova uttrykkeleg heimlar ei slik distriktsretta garantiordning. Presiseringane gjeld også eksisterande distriktsretta risikolåneordning.

Komiteen støttar desse endringane i lova, slik at det klart framgår at selskapet kan finansiere verksemda si ved lån, garantiar og tilskot frå fylkeskommunane og andre offentlege aktørar.

Komiteen støttar også presiseringane i lova om at kommunelova § 51 ikkje gjeld for indirekte garantiar som fylkeskommunane stiller ovafor selskapet, og at lova regulerar ansvar som oppstår også under løpande drift.

Komiteen støttar også at overgangsbestemmelane vert oppheva, og dei andre oppdateringane og språklege endringar som vert foreslegne, og har ingen ytterlegare merknader.

Fleirtalet i komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, er kjend med at evalueringa av Innovasjon Norge har vore ute på høyring, og at høyringsfristen var 1. februar 2011, og fleirtalet ser fram til at Stortinget får saka til behandling.

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet og Høyre viser til evalueringsrapporten om Innovasjon Norge (IN) som ble utarbeidet av Econ Pöyry sommeren 2010. Disse medlemmer forutsetter at Stortinget i løpet av

2011 får fremlagt egen sak hvor Stortinget inviteres til å foreta en gjennomgang av Innovasjon Norge, herunder både IN sin organisering samt virkemiddelapparatet.

3. Tilråding frå komiteen

Komiteen si tilråding vert fremma av ein samla komité.

Komiteen har elles ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjere følgjande

vedtak til lov:

om endringer i lov om Innovasjon Norge

I

I lov 19. desember 2003 nr. 130 om Innovasjon Norge gjøres følgende endringer:

§ 6 nytt fjerde ledd skal lyde:

Lov 25. september 1992 nr. 107 om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) § 51 gjelder ikke for indirekte garantier som fylkeskommunene stiller overfor selskapet.

§ 6 nåværende fjerde ledd blir nytt femte ledd.

§ 8 skal lyde:

§ 8 *Selskapets finansiering*

Selskapet kan finansiere sin virksomhet ved lån, garantier og tilskudd fra staten, fylkeskommunene og andre offentlige aktører. Videre kan selskapet ha inntekter fra næringslivet og andre private aktører. Den som finansierer virksomheten kan fastsette nærmere vilkår for bruk av midlene.

§ 9 nytt andre ledd skal lyde:

Dersom det oppstår forpliktelser for selskapet etter en låne- eller garantiordning, jf. § 10 nr.1, som ikke kan dekkes av selskapet, er eierne pliktig til å tilføre den enkelte ordning ny kapital.

§ 9 nåværende andre ledd blir nytt tredje ledd.

§ 12 skal lyde:

§ 12 *Organisering i utlandet*

Selskapet skal samarbeide med utenriktjenesten i sin virksomhet utenfor Norge.

§ 15 første ledd første punktum skal lyde:

Hovedstyremedlemmene tjenestegjør i to år.

§ 16 andre ledd skal lyde:

Opphører vervet for et hovedstyremedlem før utløpet av tjenestetiden og vararepresentant for *vedkommende* ikke er valgt, skal foretaksmøtet *oppnevne* et nytt hovedstyremedlem for resten av perioden. *Oppnevningen* kan likevel utstå til neste ordinære foretaksmøte dersom hovedstyret er vedtaksført med de gjenværende medlemmer og varamedlemmer.

§ 17 tredje ledd skal lyde:

Hovedstyret skal *oppnevne* regionale styrer og fastlegge nærmere regler for deres virksomhet. Hovedstyret kan oppnevne *valgkomiteer* som fremmer forslag i forbindelse med valg til regionstyrer.

§ 19 første ledd første punktum skal lyde:

Hovedstyret er vedtaksført når mer enn halvparten av samtlige styremedlemmer som kan delta i den aktuelle *saken*, er *til stede*.

§ 25 skal lyde:

§ 25 *Habilitet*

Den som er ansatt eller har tillitsverv i selskapet må ikke delta i behandling eller avgjørelser av spørsmål som har slik betydning for *egen del* eller nærstående at *vedkommende* må anses for å ha en fremtredende personlig eller økonomisk særinteresse i saken.

Den som er ansatt eller har tillitsverv i selskapet må heller ikke ta del i behandling eller avgjørelser av noe spørsmål som har fremtredende økonomisk særinteresse for selskap, forening eller annen offentlig eller privat institusjon *vedkommende* er knyttet til.

Likeså må den som er ansatt eller har tillitsverv i selskapet, ikke delta i behandling eller avgjørelse av spørsmål når det foreligger andre særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til vedkommendes upartiskhet.

§ 28 andre ledd skal lyde:

Staten representert ved eierdepartementet, *fylkeskommunene*, selskapets hovedstyre, administrerende direktør og revisor har rett til å være *til stede* og til å uttale seg i foretaksmøtet. Administrerende direktør og hovedstyrets leder har plikt til å være *til stede* med mindre dette er åpenbart unødvendig eller det foreligger gyldig forfall. I sistnevnte tilfelle skal det utpekes en stedfortreder. Foretakets revisor har plikt til å være *til stede* i den grad de sakene som skal behandles, er av slik art at revisors nærvær er ønskelig.

§ 31 første ledd skal lyde:

Hovedstyret innkaller til foretaksmøte og bestemmer innkallingsmåten. Innkallingen til ordinært

foretaksmøte skal foretas skriftlig senest *én måned* før møtet, og skal være vedlagt årsregnskap, årsberetning og revisors beretning. Innkallingen til ekstraordinært foretaksmøte skal foretas senest *to uker* før møtet, *med mindre samtlige eiere er enige om kortere frist eller at kortere frist er påtrengende nødvendig.*

§ 31a andre punktum skal lyde:

Har innkallingen allerede funnet sted, skal det sendes ut ny innkalling dersom det er minst *to uker* igjen til foretaksmøtet skal holdes.

§ 32 tredje ledd andre punktum skal lyde:

Er noen av de som etter § 28 annet ledd har rett til å være *til stede* på møtet, uenig i beslutningen, skal deres oppfatning føres inn i protokollen.

§ 35 andre ledd skal lyde:

Forslaget kan fremsettes på et ordinært foretaksmøte eller på et *ekstraordinært* foretaksmøte der det fremgår av innkallingen at sak om slik gransking skal behandles.

§ 38 oppheves.

II

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.

Oslo, i næringskomiteen, den 17. februar 2011

Terje Aasland

leiar

Ingrid Heggø

ordførar

